

Svet (z) kníh

• január – marec 2022 • číslo I • ročník II

časopis Knižnice pre mládež mesta Košice

Kde nás nájdete?

Knižnica a jej pobočky

- 1 LitPark, Kukučínova 2
- 2 OD Mier, Nám. Jána Mathého 1
- 3 OC Merkúr, Němcovej 28
- 4 Nezábudka, Poľovnícka 8
- 5 Humenská 9
- 6 ZŠ Jozefa Urbana, Jenisejská 22
- 7 ZŠ Bukovecká 17
- 8 ZŠ Družicová 4
- 9 ZŠ Bruselská 18
- 10 ZŠ Ľ. Fullu, Maurerova 21
- 11 ZŠ Belehradská 21
- 12 ZŠ Krosníanská 4
- 13 ZŠ Postupimská 37
- 14 ZŠ Fábryho 44
- 15 ZŠ sv. Cyrila a Metoda, Bernoláková 18
- 16 ZŠ Starozagorská 8
- 17 ZŠ Mateja Lechkého, Jána Pavla II. č.1
- 18 SŠ sv. Košických mučeníkov, Čordáková 50
- 19 ZŠ Janigova 2

Svet (z) kníh

január – marec 2022
číslo I, ročník II

Redakčná rada:

Mgr. Michaela Dúcsová
šéfredaktorka

Bc. Natália Malíková
Lucia Borovská, MSc.
grafické spracovanie

Mgr. Dominika Petáková, PhD.
redaktorka, jazyková korektúra

Ing. Viera Ristvejová
redaktorka

Bc. Zuzana Sedláková
redaktorka

Vydavateľ:

Knižnica pre mládež mesta Košice
Kukučínova 2
043 59 Košice

Rok vydania: 2022

Počet strán: 40

ISSN 2729-8426

Online verziu časopisu *Svet (z) kníh*
nájdete na www.kosicekmk.sk
v sekcii Vydávame.

Obsah

5. // FOTOREPORTÁŽ

Ako sme fungovali, keď sa fungovať nedalo

8. // LISTOVANIE

novými časopismi v našom fonde

10. // ČO ČÍTA KRÁĽ/KRÁĽOVNÁ

kráľovná detských čitateľov Martina Rušinová

12. // NAŠA – VAŠA KNIŽNICA

Ambasádorky – tajná sila knižnice

17. // DIAGNÓZA: ČITATEĽ

19. // KNIHOPÍSAČI

Rozhovor s Petrou Nagyovou Džerengovou

24. // TOTO SI MYSLÍM JA!

Recenzie na YA literatúru

26. // POD LUPOU ODBORNÍKA

s Petrom Getlíkom

28. // V KNIŽNOM BRLOHU

s Romanom Martinským

32. // NOVINKY Z NAŠEJ POLIČKY

35. // HLAVIČKA

Zabavte sa s Muminovcami

39. // JARNÁ ČITATEĽSKÁ VÝZVA

„Čo je veľa,
to je málo.“

Možno poznáte toto konštatovanie očitého svedka nehody z reportáže televíznych novín. Cez virálne videá sociálnych sietí takmer zľudovel. Priznám sa, že pri jeho prvom pozretí som sa pousmial a ďalej pomáhal tomu, aby nezapadol do prachu internetového zabudnutia. Až po čase som si pomyslel, že i v tomto prípade mohlo ísť o freudovské prerieknutie. A možno ani nie.

Blíži sa marec, mesiac knihy... už šesťdesiaty siedmykrát. Knižnice práve v tomto období, s húževnatosťou im vlastnou, vychádzajú v ústrety každému, kto si chce v kalendári odškrtnúť návštevu knižnice. Jednoducho sa to patrí. V marci určite. Minimálne podľa učebných osnov. A tak máme zvýšený záujem o exkurzie, návštevy, informačné stretnutia. Aby som bol spravodlivý, vypomáhame si navzájom. Sám seba sa pýtam, či to stačí. Možno niekomu. Veď za tie desaťročia sa marec naozaj stal akýmsi „knižničným adventom“, ktorý je prepletený celým radom aktivít, snahou zaujať a naplniť očakávania. Vyvrcholením je návšteva sviatočných čitateľov, ktorí sa prinavrátia aspoň raz za rok. Hoci doma ich nateraz pod stromčekom nečaká žiadny darček. V niektorých knižniciach im dokonca udelia generálne „odpustky“ a budú ich chcieť privítať ako „zblúdených“ používateľov, aby si uvedomili, akej láskavosti sa im dostalo. A z pomyselného kancel'a knižnice horekujú, vyčítajú a konštatujú, prečo je to tak, prečo sú občas (okrem marca) neuznané a nepochopené.

Plazivá vyprázdnenosť dnešnej doby zasahuje všetkých a všetko. Občas aj marec ako mesiac knihy, občas aj knižný trh, občas aj knižnice, občas aj pohnútky čitateľov. Veď viac je vždy málo. A viac je ešte menej ako veľa. A... Nech už je to akokoľvek, bez zaváhania môžem napísať, že občas s očitým svedkom stojacim pri krajnici neďaleko rozbitého auta, hoci nechtiac, musím súhlasiť. Posnažme sa ako knihovníci, knižnice aj ako čitatelia naplniť obsahom to, čo má zmysel. Veď ten dáva veciam a ľuďom to, že niekedy menej je naozaj viac.

Prijemné čítanie.

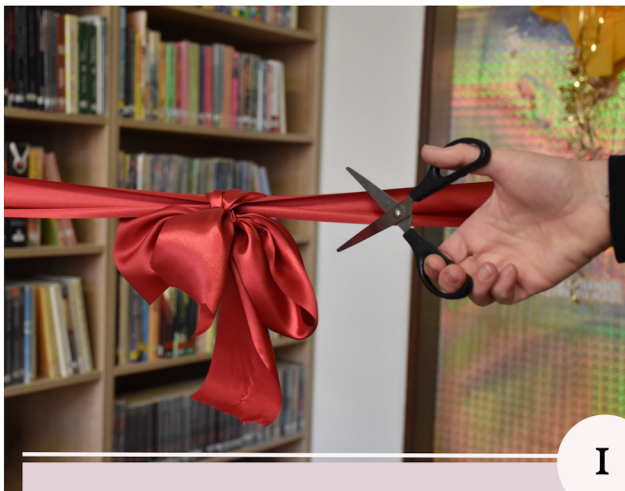
Ľan Šimko,

vedúci Útvaru knižnično-informačných služieb

Ako sme fungovali, keď sa fungovať nedalo

V poslednom období sa nám nedarilo do takej miery stretávať s čitateľmi, ako by sme chceli. Verte či neverte, boli sme z toho smutní, vedeli sme však, že chceme ísť ďalej. A preto, aj keď doba covidová nám obmedzeniami čosi vzala, čosi sa tam zase ponúkalo a my sme sa to rozhodli využiť.

Vzdelávali sme sa, nadobúdali sme nové technické zručnosti a vykonávali pobočkové revízie. Čo je ale hlavné, situácia nám umožnila pustiť sa do rekonštrukcie zastaralých pobočiek v ZŠ Janigova 2 a ZŠ Krosnianska 4, ktorých vek interiéru prekročil neuveriteľných tridsať rokov.

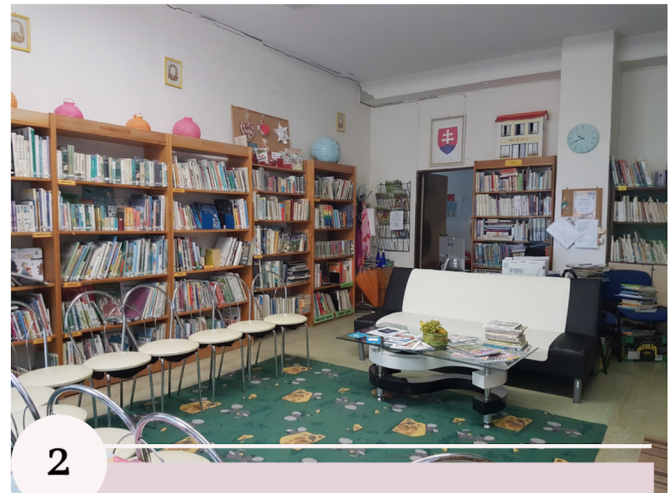

I

Áno, takto nejak to vyzerá na konci. Najprv však nás všetkých čakalo veľa, preveľa práce.

Knihy boli v suchu.

Kým takto odpočívajú, vo vnútri práve prebieha rekonštrukcia. Opravujú sa pukliny, maľuje sa, kladie sa podlahová krytina.

2

Pobočka ZŠ Janigova v pôvodnom stave.
Knižnica má jednu pomerne veľkú miestnosť.

3

Začali sme knihami.
Zakaždým pritom oceníme, ak máme poruke dostatok banánových krabíc.

4

5

Potom prichádza na rad dovoz a montáž nábytku, jeho rozmiestňovanie.

Knihy následne putujú späť tam, kam patria.

6

Pekné, však?
Teraz už naozaj striháme...
čakáme na prvých návštevníkov.

7

Pobočka ZŠ Krosnianska 4 a obdobný, tridsaťročný vzhľad. Táto knižnica má tri miestnosti, žiaľ, malé a členité. Tá prvá je úzka a má až troje dverí.

8

Druhá miestnosť je síce štvorcová, no je ešte menšia a rovnako má až troje dverí.

9

Tretia miestnosť je najmenšia a doteraz slúžila ako príručný sklad a šatňa zároveň.

Tak a teraz sa posnažíme urobiť s týmto tu malý zázrak.
Nebude to vôbec ľahké...

Premena je dokončená. Knižnica „previazaná mašličkou“ už čaká na prvých návštevníkov.

Tak a ideme do finále.

IO

II

Kronika a nádobka malých veľkých radostí čakajú na svoje prvé zápisy a pozitívne ohlasy čitateľov.

I2

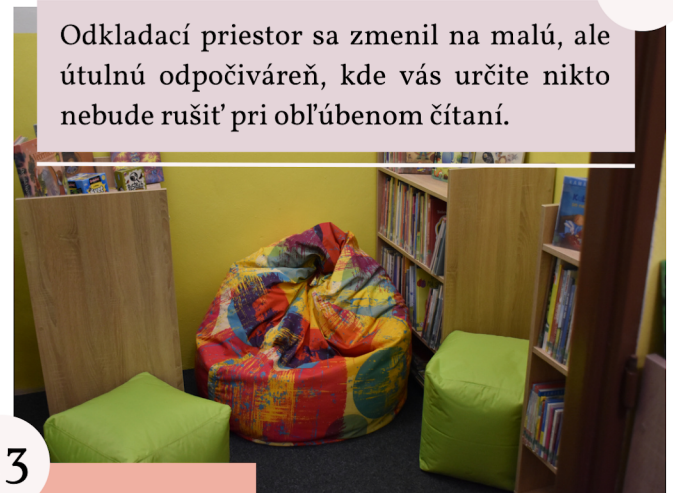
Odkladací priestor sa zmenil na malú, ale útulnú odpočívareň, kde vás určite nikto nebude rušiť pri obľúbenom čítaní.

I3

Všetko sa stihlo včas.!

Dvere dokorán, nožnice pripravené, vzácni hostia nastúpení. Začíname ďalšiu éru tejto pobočky...

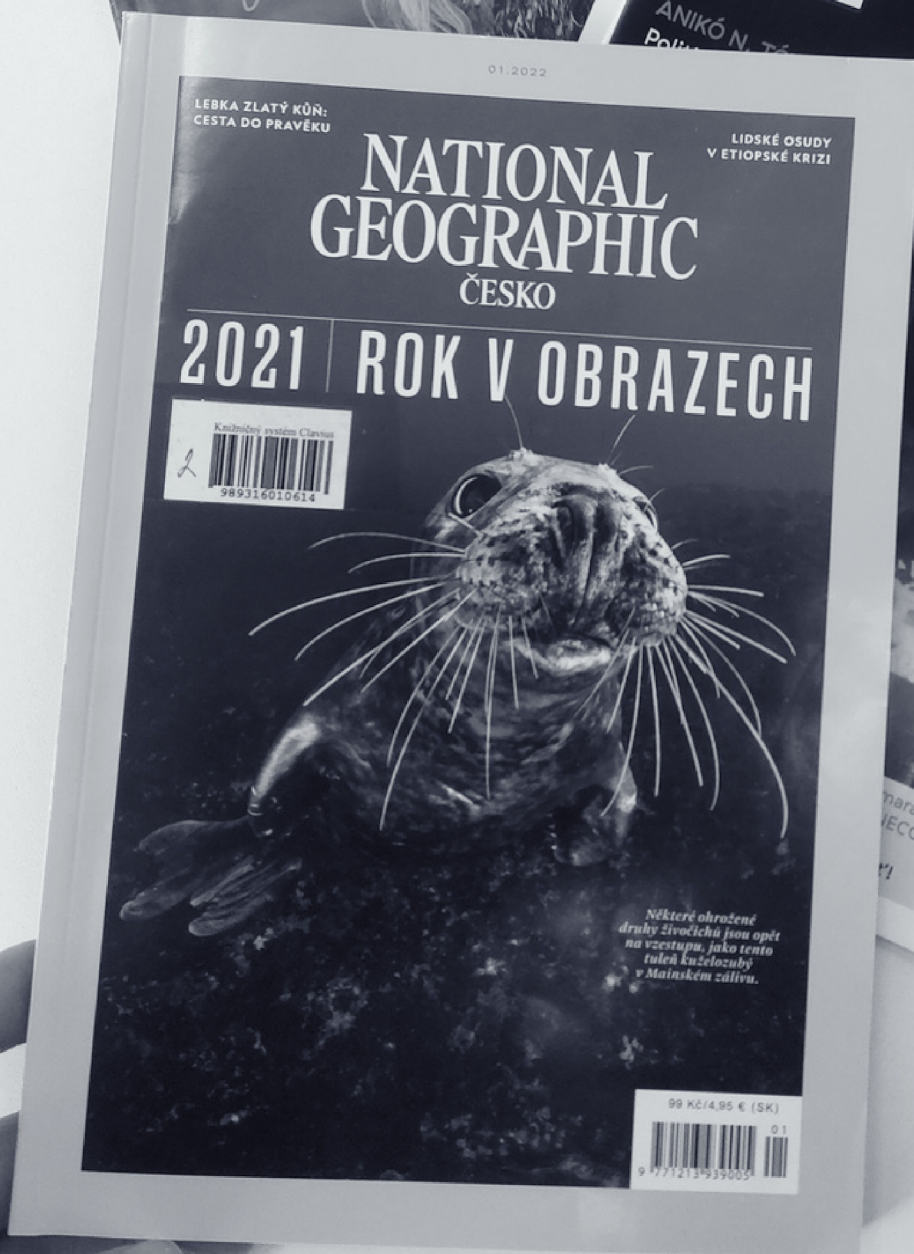
Len pre zaujímavosť uvediem ešte zopár faktov.

Doteraz sa nám podarilo takto kompletne alebo čiastočne zmodernizovať tri mimoškolské a dve školské pobočky.

Naposledy rekonštruované školské pobočky v ZŠ Janigova a ZŠ Krosnianska 4 navštevuje ročne skoro 900 čitateľov, knižný fond im ponúka viac ako 10 000 kníh. Na túto modernizáciu sme prefinancovali spolu takmer 9 000 eur. Poďakovanie patrí zriaďovateľovi knižnice, ale aj ústretovému vedeniu základných škôl, ktoré nám boli vo všetkom skutočne veľmi nápomocné.

My sa teraz už môžeme pochváliť, že na dlhej ceste rekonštrukcií pobočiek sa opäť raz naše skóre vylepšilo. Aktuálne, pri celkovom počte devätnástich pobočiek, to vyzerá na pomer v náš neprospech, konkrétne 7 : 12. Preto sme si vedomí, že stále máme na čom pracovať...

Ale lepší sa nám to.

Nové časopisy v našom fonde

Knižničný fond je pohyblivý, čo znamená, že tituly sa priebežne a podľa potreby vyradujú a nové neustále pribúdajú. Platí to aj o časopisoch, ktoré požičiavame – každoročne sa obmieňajú, aj v závislosti od toho, aký je o ne záujem. Tento rok nám do fondu periodík pribudli ďalšie a niektoré z nich by sme vám v tomto čísle radi predstavili.

Populárno-náučný mesačník pre každého

Nadšencov prírody, kultúry, etnológie, vedy a cestovania určite poteší časopis *National Geographic* s viac ako storočnou tradíciou. Obsahuje rôzne zaujímavé reportáže z celého sveta, ktoré sprevádza kvalitný fotomateriál. Listovaním tohto časopisu sa ponoríte do tajomstiev prírody, ríše zvierat, vedeckých „vôd“ aj života rôznych etníc. Vďaka tomu sa môžete veľa dozvedieť o ľuďoch a krajinách, do ktorých je možno obtiažnejšie vycestovať, nazrieť do oblastí, o ktorých ste možno ešte nikdy nepočuli, aj vidieť zblízka možno aj nevidanú faunu a flóru. Tento mesačník je nesmierne obľúbený, keďže je odoberaný a čítaný ľuďmi po celom svete, určite aj vďaka tomu, aké tematické oblasti pokrýva. História časopisu *National Geographic* siaha až do roku 1888, keď vznikla aj spoločnosť National Geographic Society (Národná zemepisná spoločnosť) – národná nezisková vzdelávacia inštitúcia, ktorej cieľom je popularizovať a podporovať vedu, výskum, rozširovanie vedomostí aj zaujímavostí medzi ľuďmi z celého sveta.

Časopis vychádza už v desiatkach jazykov a jedným z nich je aj čeština. Práve túto českú mutáciu časopisu si od januára tohto roka môžete požičiavať aj u nás.

Ešte viac o knihách a literatúre

Niekedy nie je na škodu čítať nie len literatúru, ale aj o literatúre. Zaujímavé rozhovory, úvahy, recenzie, články o spisovateľoch nájdete v literárnom mesačníku s príznačným názvom *Rozum*. Tento rok vychádza už štvrtý ročník.

Na jeho tvorbe a príspevkoch sa podieľajú literárni teoretici a kritici, ale aj samotní autori ako Mária Kopcsay, Rudolf Chmel, Mila Haugová, Tamara Janecová či Peter Macsovszky. Šéfredaktorkou je spisovateľka, novinárka a scenáristka Iris Kopcsayová. Časopis vychádza s podporou Fondu na podporu umenia. V *Rozume* si nájdete články o spisovateľoch súčasnosti aj minulosti, tých známych aj menej známych. Prečítate si rozhovory s osobnosťami nášho literárneho života, texty poézie aj prózy. Vašu pozornosť možno pritiahnu aj úryvky z pripravovaných kníh a iný pohľad na už vydané texty azda prinesú recenzie. Môžete sa zamyslieť nad nielen literárnymi, ale aj všeobecne kultúrnymi či spoločenskými témami prezentovanými v glosách a postrehoch autorov. Časopis si teda iste získa vašu priazeň, obzvlášť ak ste knihomol' a čítate aj súčasnú slovenskú literatúru. Ak nie, možno jej aj vďaka tomuto mesačníku dáte šancu.

Doma aj na chalupe

Poznáte reláciu *Na chalupe* s Katkou Jesenskou? Snívate o vlastnom miestečku, kde by ste mohli tráviť prázdniny, dovolenky či víkendy s rodinou a priateľmi, alebo len radi majstrujete a nechávate sa inšpirovať inými? V tom prípade iste uvítate možnosť si o týchto veciach v pokoji a nezávisle od televízneho vysielania prečítať. Sympatická moderátorka sa len pred nedávnom rozhodla vydávať časopis *Moja chalupa*, v ktorom nájdete rôzne tipy a zlepšováky nielen na vašu chalupu, reportáže a fotografie z návštev chalupárskych príbytkov, prečítate si o tradičných aj netradičných remeslách, športoch a trávení voľného času v ľudovom šate. Ak si doma radi majstrujete, v časopise sú fotonávody a aj recepty na chutné a najmä tradičné jedlá. *Moja chalupa* ponúka aj články o bylinkách, pestovaní a tipy na rôzne vychytávky, ako napr. recyklovanie či v súčasnosti čoraz obľúbenejší upcycling. Týmto všetkým vás prevedie kútmi nášho krásneho Slovenska; s *Mojou chalupou* v rukách si rozhodne oddýchnete, v nedeľu či v iný deň, pri káve aj čaji, v byte aj na chalupe.

Rubriku **Listovanie** pre vás pripravila
Dominika Petáková

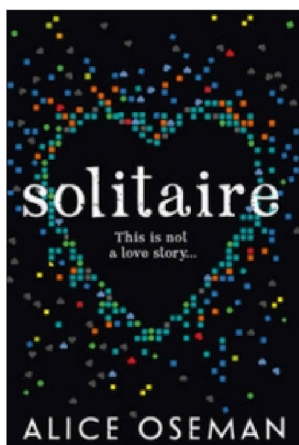
ČO ČÍTA

— *kráľovná detských čitateľov* —

Knižnica pre mládež mesta Košice voľbou kráľa detských čitateľov dáva priestor mladým knihomilom stať sa vzorom pre svojich rovesníkov. Nebolo to inak ani pri poslednej, covidom poznačenej voľbe, z ktorej svojou naozaj kreatívnou prezentáciou obľúbeného čítania nakoniec víťazne vyšla a žezla sa – netušiac, že až na celé dva roky – chopila siedmačka **Martinka Rušinová zo ZŠ Fábryho 44.**

Dnes už deviatačku, ktorá aktuálne stojí pred zásadným životným rozhodnutím vybrať si svoje ďalšie smerovanie a zvoliť štúdium, sme požiadali, aby sa s nami – snáď nie úplne naposledy – podelila o svoje najnovšie knižné tipy.

Martinka, prezrad' našim čitateľom, aké knihy ti naposledy prešli rukami, ktorým titulom si neodolala a ako sa ti páčil ich obsah?

Čítala som anglickú knihu **Solitaire** od **Alice Oseman**. Je o Tori, dievčati trpiacom depresiami, ktoré si u nej ale nikto neuvedomuje. Prezrádzajú nám to iba jej myšlienkové pochody a to, že sa začne odťahovať od svojich kamarátov. Spoznáva však nového študenta Michaela, ktorý do ich školy prestúpil z chlapčenskej akadémie. Práve on je mojou najobľúbenejšou postavou z tejto knihy, vďaka jeho humoru a zvedavosti. V škole, do ktorej obaja chodia, začne neznáma skupina žiakov organizovať rôzne žarty. Michael je prvý, kto si uvedomí, že všetky sa týkajú Tori a každý žart má spojitosť s jej záujmami. Ona sa to snaží ignorovať. Michael ju ale presvedčí, aby sa spolu s ním pustila do pátrania, kto za tým všetkým stojí. Čím viac sa začítate do deja knihy, tým viac si uvedomujete nielen problémy Tori, ale zároveň aj Michaela, ktorý nevie ovládať svoj hnev.

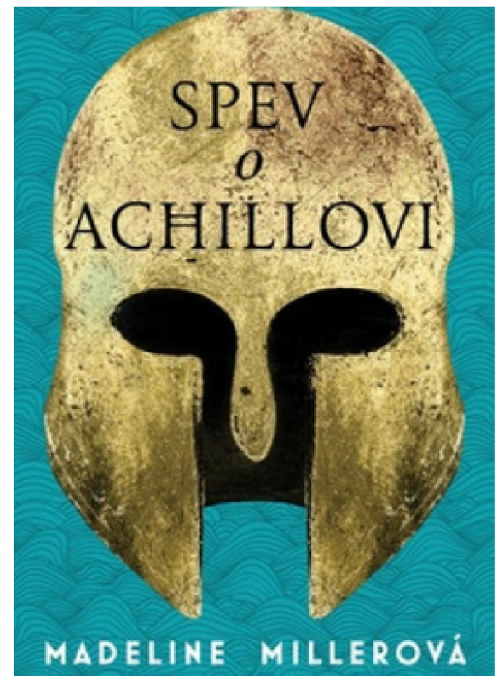
Príbeh, ktorý sa v knihe odohráva, je príbehom, ktorý by sa mohol pokojne odohrávať i v našom okolí. Prinúti vás preto zamyslieť sa nad správaním niektorých ľudí z blízkeho okolia a možno i správaním nás samých. Kniha bola pre mňa veľmi zaujímavá a neviem sa dočkať, kedy si prečítam ďalšie knihy tejto autorky. A viem, že momentálne spracováva grafickú novelu Heartstopper o Torinom bratovi do seriálu.

Nedávno sa mi do rúk dostala kniha **Pavúčia ľalia** od **Danielle Hartovej**, ktorá ma ale veľmi nezaujala. Aj napriek pekne písanému textu mala pre mňa nezmyselný dej, ktorý obsahoval podľa mňa až príliš veľa zbytočných zvrátov. Možno najzaujímavejšou časťou príbehu bolo rozprávanie jednej z postáv o legende o pavúčej ľalii. Po tejto knihe by som už znova nesiahla.

Prečítala som si napríklad **Cestu za láskou** od známej **Haliny Pawlowskej**. Je plná jej humorných zážitkov a poviedok o láske a na záver každej kapitoly autorka prikladá jeden tematický recept. Knihy od Haliny ma ozaľ bavia, asi vďaka jej fantastickému štýlu písania, ktorý ma vôbec nenudí. Preto ma rovnako bavia aj akékoľvek relácie s Halinou a jej rýmované výroky sú výborné.

Pustila som sa aj do historických románov. Momentálne mám rozčítanú autorku **Madeline Miller** a jej **Spev o Achillovi**. Ku knihe som sa dostala cez BookTok a zaujala ma už od prvého slova. Veľmi som sa na ňu tešila a vôbec ma nesklamala. Asi vďaka tomu, že je rozprávaná z pohľadu jednej z postáv – Patrokla, som sa vedela do nej okamžite ponoriť. Číta sa nesmierne ľahko.

Pripadá mi ako modernejšie spracovanie Iliady. Rozpráva príbeh vyhosteného princa Patrokla a pre vojnu zrodeného Achilla. Takmer polovicu knihy autorka venovala príbehu vyhosteného Patrokla, jeho vyrastaniu na dvore u Pelea, jeho zblíženiu sa s Achillom a stretnutiu s jeho matkou Tethis, ktorá nebola jeho fanúšičkou. Z opisov Tethis som cítila, aká je k nemu chladná a krutá. Kniha začína Patrokovým opisom pytačiek o ruku krásnej Heleny, ku ktorým ho prinútil otec už ako deväťročného. Približne v polovici knihy sa dostávame k samotnej Trójskej vojne. Všetky postavy knihy sprevádza istá dávka tragédie. Najhorší osud však čaká na Achilla. Buď sa dožije staroby, stratí ale svoju božskosť a umrie v zabudnutí, alebo zomrie mladý na bojisku ako najlepší z Grékov. Grécka mytológia ma zaujala už dávno a možno práve preto sa mi páčila aj táto kniha. Je úžasné, čo všetko dokázali ľudia v minulosti dostať do príbehov. Fascinuje ma ich predstavivosť a fantázia. Asi s tým úzko súvisí môj záujem o fantasy literatúru. Oblubujem totiž všetky príbehy vymykajúce sa bežnému chápaniu reality.

Martinke Rušinovej ďakujeme za knižné odporúčania a skvelé postrehy, o ktoré sa s nami rozhodla podeliť v rámci novej rubriky, ktorú sme sa rozhodli venovať našim kráľom detských čitateľov.

Rubriku **Čo číta kráľ/kráľovná** pre vás pripravila *Viera Ristvejová*

Knižnica pre mládež mesta Košice sa po ročnej prestávke vracia k voľbe **kráľa detských čitateľov**. Adeptov čakajú dve súťažné kolá. O titul sa môžu uchádzať **žiaci 6. a 7. ročníka základných škôl a 1. a 2. ročníka osemročných gymnázií**.

Viac informácií získaš u svojej knihovničky alebo na **www.kosicekmk.sk**.

AMBASÁDORKY – TAJNÁ SILA KNIŽNICE

14-členná skupina čitateľiek búra mýty o introvertných knihomoloch

V čase, keď som chodila do školy (čo zas nebolo až tak dávno), sa za knihomeľ'a považovala osoba s nosom vždy zastrčeným medzi stránkami nejakého príbehu. Obvykle táto osoba nemala veľa kamarátov (ak vôbec nejakého), bola tichá, a teda ani náhodou populárna. Ani spolužiaci, ani učitelia od knihomeľ'ov až tak veľa nečakali. O introvertoch sa vtedy hovorilo ako o samotároch, tak trochu odtrhnutých od spoločnosti. Ako dobre, že sa doba mení.

Skryté schopnosti knihomeľ'ov

Rozpoznáte ich podľa vydutých batohov, kabeliek a školských tašiek. Chodia v pohodlnom oblečení a keď sa im prihovoríte, dvihnú hlavu od knihy a s mierne rozostreným pohľadom sa opýtajú „čo?“

Knihomeľ'ky. Medzi ich superschopnosti patrí teleport do nových svetov, rýchle čítanie, silné názory a pevné ramená od kníh, čo nosia. Pohybujú sa potichu, musíte nastražiť uši, aby ste zachytili jemné šušťanie stránok. V skupine na prvý pohľad nenápadné, radšej sedia na okraji miestnosti, ako zabávajú ľudí v centre davu. Čo môžu dokázať?

Knižnice už zďaleka nie sú len o požičiavaní kníh. V knižniciach sa žije. Tu sa hrajú divadlá, recituje poézia, prežívajú romance, znie hudba. Učia sa tu nové zručnosti. Vznikajú kamarátstva aj lásky. A žijú tu, aj keď len v prenájme, aj superhrdinovia či častejšie superhrdinky. S nosom zavrtaným v knihách zachraňujú dámy v ohrození, mestá a niekedy aj celé planéty.

Najväčšie knihomoľky knižnice poznajú tety knihovníčky menom, vedia, kedy môžu v knižnici ostať až do večera. Že sa ich talenty obmedzujú len na knižné dobrodružstvá? No, to by ste sa divili. Jedným z dôkazov je práve projekt Ambasádori knižnice, ktorý práve týchto „knihomoľov najťažšieho kalibru“ dal dokopy.

Ambasádorky – nie až taká tajná sila knižnice

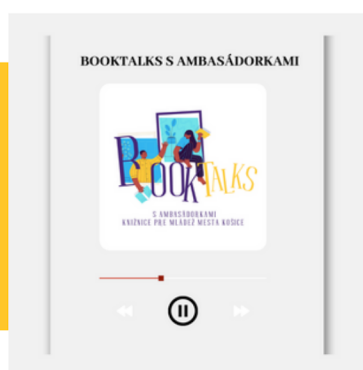
Keď knihomoľky dostanú priestor tvoriť, začnú sa diať VEČI. Možno nemajú záujem spievať pred davom, no opýtajte sa ich na obľúbené príbehy. Za hanblivými ofinami nájdete múdre bytosti s NÁPADMI. A so správnym popchnutím a vedením sa z nich stávajú influencerky na sociálnych sieťach, moderátorky podcastov, redaktorky v časopise, dobrovoľníčky či maskoti festivalu. Ak od nich stále nečakáte veľa, pravdepodobne z nich jedného dňa „padnete na zadok“. A je dosť možné, že to bude skôr, ako budú dospelé.

Za dva roky, čo program ambasádorov funguje, sa toho udialo napriek pretrvávajúcej pandemickej situácii veľa. Pomohli sme so sociálnymi sieťami knižnice, pravidelne dobrovoľníčime v knižnici cez víkendy, vzdelávame sa (zatiaľ prebehli workshopy venované bezpečnosti virtuálneho prostredia a kritickému mysleniu, no chystáme sa na ďalšie), zorganizovali sme Kreatívny refresh, v rámci ktorého sme učili základy fotografie, maľby a kreatívneho písania, rozbehli sme podcast. A to sa ešte len zahrievame.

„Normálni“ ľudia nesedia v knižnici

Nesedia. V tulivakoch a na stoličkách (niekedy na zemi) nájdete samé výnimočné povahy. Okrem čítania prispievajú svojimi názormi na rôznych platformách, od Wattpadu po Instagram, píšu ostrým perom, fotia samy seba a odvážne snívajú o lepších svetoch, ako je ten náš. A čakajú na svoju chvíľu.

Oblečené od pohodlných teplákov, v ktorých sa dobre leží pri čítaní, po kovový korzet WonderWoman hrajú štýlmi ako dúha. Na prvý pohľad viete, že nuda hrozíť nebude. V očiach sa im blýskajú všetky svety, skutočné aj neskutočné, v kútiku úst sa schovávajú nápady. V rukách majú mobily pripravené točiť horúcu storku, v taške cez plece priemerne 5,4 knihy. Do knižnice sa neprišli hrať. V knižnici, ó, v knižnici sú ony kráľovné! Vedú bitky, motivujú davy, menia svety!

Podcast **BookTalks s ambasádorkami** prináša každý mesiac tipy na čítanie, zaujímavé témy a hostí (nielen) zo sveta kníh.

Vypočúť si ho môžete na spotify.com/BookTalkssambasadorkami

(Cool) deti nečítajú

Deti nečítajú. Aspoň to tvrdia najnovšie štatistiky a znepokojivé správy v novinách. Čitateľská gramotnosť je na ústupe, slovenčínarky zalamujú rukami nad svojimi žiakmi. My však vieme, že riešenie je na dosah najbližšej pobočky knižnice. Čítanie pre deti nebolo nikdy dostupnejšie. Žánrov a kníh nikdy nebolo viac. A ambasádorky dokazujú, že čítanie môže viesť k veľkým veciam, ktoré sú naozaj cool, nech ste si predtým mysleli o čítaní čokoľvek. No veď kedy môžete vyskúšať nápady v realite? Zoskupiť fanúšikov Harryho Pottera? Rozprávať sa o knihách? Fotiť na Instagram? Všetko toto sa už udialo. Kde? No predsa v knižnici!

Videli ste niekedy super festival a hovorili ste si, aké to musí byť organizovať takúto akciu? Alebo chcete vytvoriť priestor, kam pozvete všetkých bookstagramerov, čo obdivujete? Chceli ste vedieť, aké to je dať súťaž na Instagrame alebo nahráť podcast? Alebo vás vždy zaujímalo, podľa akého kľúča sa ukladajú knihy na policiach v knižnici? Chceli by ste si skúsiť byť knihovníčkou a mať tú moc odpípnuť knižku a požičať ju inej knihomol'skej duši?

Tak mám pre vás dobrú správu. Vždy radi rozšírime naše rady. Hľadáme ďalšie nadšené duše, ktoré chcú búrať mýty a skúšať nové veci.

Pod'te a pridajte sa k odvážnej skupine ambasádoriek a dokážte s nami, že svet môže byť krajšie a kreatívnejšie miesto!

Foto: Matúš Molnár

Na príprave rubriky **Naša – vaša knižnica** sa podieľala ambasádorka *Barbora Vanická*

Ak:

- si viac čitateľský ako párty typ,
- dobré knihy ti nie sú cudzie,
- rád tráviš čas v knižnici,
- máš 15 – 25 rokov,
- si z Košíc...

... potom si správnym adeptom do tímu ambasádorov knižnice.
Ozvi sa nám na projekty.kmk@gmail.com.

TSK 2022: KNIŽNICE PRE VŠETKÝCH

Prvý marcový týždeň je na Slovensku každoročne Týždňom slovenských knižníc (TSK). Svoju tradíciu začal už v roku 2000 a vyhlasujú ho Slovenská asociácia knižníc so Slovenským spolkom knihovníkov a knižníc. Ide o podujatie, ktoré má zviditeľňovať knižnice a ich pôsobenie prostredníctvom širokej škály aktivít a podujatí.

Knižnice v súčasnosti plnia omnoho viac funkcií ako v minulosti, keď boli v prvom rade miestom na požičiavanie kníh. Momentálne sa zameriavajú na ponúkajú širokej škály literatúry, tlačovín a ďalších médií. Tiež však vytvárajú príležitosti na stretávanie sa a podmienky na sebazvedelávanie.

Týždeň slovenských knižníc sa každoročne uskutočňuje so spoločným mottom KNIŽNICE PRE VŠETKÝCH. Vzhľadom na pandemickú situáciu sa však niektoré aktivity mohli konať virtuálne. Slávnostné otvorenie bolo rovnako ako po minulé roky spojené s tradičným odovzdávaním výročnej ceny Slovenskej asociácie knižníc „SAKAČIK 2021“ niektorej z členských knižníc za jej aktívnu činnosť, resp. za prípravu významného podujatia alebo uskutočnenia významného činu.

Každý ročník sa nesie v duchu konkrétnej témy. Tento rok sa ňou stala ochrana životného prostredia, a teda aktivity a podujatia sa v rámci TSK uskutočňovali v tomto duchu. Knižnice by sa mali snažiť ukázať, že činnosť a správanie, s ktorými sa v knižniciach stretávame, môžu fungovať aj šetrnejšie k životnému prostrediu. Treba teda poukázať na fakt, že knižnice sú nielen miestom priateľským k ľuďom, ale aj k planéte.

V rámci TSK 2022 aj naša knižnica pripravila mnoho zaujímavých aktivít, nielen na EKO témy. Do 14. marca sa realizoval Book Giving Day, darovacia zbierka pre jednotlivcov a komunity v núdzi. Knihy v dobrom stave, najviac desať rokov staré, bolo treba doniesť na niektorú z našich pobočiek alebo do výmenníkov. Okrem toho sme pripravili akciu s názvom Nádobka malých a veľkých radostí. Na každej pobočke sa nachádza malá dóza a predtlačené farebné papieriky, na ktoré každý môže napísať drobnosť, ktorá ho v ten deň potešila. Cieľom je nazbierať množstvo šťastných okamihov, ktoré nám na konci roka pripomenú pozitívne skúsenosti a zážitky, ktorých iste nebude málo, čo poslúži ako pekná motivácia do ďalšieho roka.

V pobočke LitPark si návštevníci mohli pozrieť zaujímavé výstavy. Motanky je výstava ručne motaných bábik, slovanských ochranných amuletov, ktorých história siaha až do pohanských čias. Ďalšou výstavou, ktorá potrvá až do konca marca, bude výstava ilustrácií Daniely Olejníkovej. V apríli sa do LitParku presunie Divočina za rohom – výstava fotografií zvierat so sprievodnými podujatiami. Výstavu si celý marec môžete obzerať v pobočke Nezábudka na Poľovnickej 8.

Podujatia s eko aktivitami pripravili aj jednotlivé pobočky. O separovaní, kompostovaní, ochrane prírody či o tom, čo môžu deti urobiť pre našu planétu, a mnoho ďalších tém súvisiacich so životným prostredím.

KNIŽNICE

Týždeň
slovenských
knižníc 2022
**v Knížnici
pre mládež
mesta Košice**

#KNIŽNICEPREVŠETKÝCH

**OD 28. FEBRUÁRA
DO 6. MARCA 2022**

Pre bližšie informácie k programu navštívte
www.kosicekmk.sk alebo nás sledujte na sociálnych sieťach

/kniznicapremladez

Slávka Zlaczká pobočka P7, ZŠ Jenisejská

„Moja láska ku knihám začala už v detstve, keď som hltala (samozrejme očami) knihy od Karla Maya a vďaka nim som sa stávala indiánom, alebo jazdila na koni po prérii... a ako deti sme vďaka týmto knihám dokázali zažívať dobrodružstvá a hrať sa rôzne hry,“ zaspomínala si naša kolegyňa. „No a potom som objavila čaro detektívky vďaka Trom pátračom, ktorých stvoril majster hororu – Alfred Hitchcock. Musím sa priznať, že hoci som odvtedy vyrástla, stále si pri dodávke nových kníh prečítam ako prvé práve príbehy Troch pátračov. Detektívky patria stále medzi moje obľúbené žánre, no a keď sa spojí dobré detektívne pátranie s detskou láskou ku knihám plných koní (Mayovky); aj keď tentokrát nie preriových ale dostihových; tak z toho vznikne nová láska ku knihám od autora Dicka Frenčisa, ktorý veľmi pútavo píše napínavé detektívne príbehy z dostihového prostredia.“

Keďže Slávka je knihovníčka, často číta knihy rôznych žánrov a rôznych vekových kategórií, aby mala prehľad. Zistila, že sa jej veľmi páčia aj knihy z kategórie fantasy a asi úplnou topkou z tejto skupiny sa pre ňu stala kniha Fablehaven – Čaroles, ktorá je plná neskutočne úžasných nápadov a zároveň napätia. Podobnou knihou plnou fantázie je aj príbeh od Jeanne DuPrau – Mesto Ember, alebo 100 skriniek od N. D. Wilson, či Strážcovia kníh od Mechthild Gläserovej.

„Nepáčia sa mi knihy so smutným koncom. Knihu čítam práve preto, aby som si oddýchla, pookrila a zabudla na starosti. Aby som zažila niečo úžasné, krásne, nie smutné, či tragické, keďže sám život nás pred smútkom nechráni a knihy so smutným koncom mi veru k pohode neprispievajú.“

Ale ako knihovníčka viem, že sú čitatelia, ktorí práve takéto knihy vyhľadávajú. Takže niekedy sa predsa len dostanem aj k takýmto príbehom.“

Nedávno dočítala knihu od spisovateľa Michaela Connellyho – Nočná zmena. Tiež má rada knihy od Lisy Gardnerovej. Knihy od Robina Cooka – detektívky z lekárskeho prostredia plné nečakaných zvrátov – sú jej srdcovkou. „No niekedy potrebujem úlet do jednoduchých príbehov plných pohody a lásky, možno aj jednoduchej predvídateľnosti. Kniha, ktorá mi navodila pocit pohody a radosti zo života bola od spisovateľky Julie Caplinovej – Cukráreň v Paríži. Táto, ako aj ostatné knihy od danej spisovateľky, ma úplne očarili práve tou pohodičkou, ktorá z nich vanie.“

„Veľmi ma zaujíma aj téma 2. svetovej vojny. A veľmi sa mi páčia knihy od mojej kolegyne, ktorá píše aj na túto tému – Nemecké dievča neplače, ZlatovláSSka, Zákon krvi. Predstavte si, moja kolegyňa je spisovateľka a volá sa Michaela Ella Hajduková,“ smeje sa Alenka. „Spomínala som tiež knihy Dokonalá a Chybná od Cecelie Ahern. Obe knihy opisujú spoločnosť, v ktorej by som nechcela žiť, a tiež neslobodu. Všetko je naordinované, nalinajkované. Po prečítaní som si opäť uvedomila, že žijem v peknom, slobodnom svete. Ďalšia zaujímavá kniha, ktorú určite odporúčam, je Lov na baziliška (Andrej Žvalsevskij a Jevgenija Borisovna Pasternaková). Dej je o drogách a mladých ľuďoch, ktorí drogy užívajú. Samozrejme, je niekto zavraždený – veď prečo nie zasa detektívny príbeh?“ usmieva sa. „Tieto knihy sú pre dospievajúcich mladých a sú veľmi poučné.“

Ol'ga Kulhová, pobočka P9, CZŠ Bernolákova 18

„Čítam všetko, čo ma zaujme, momentálne nemám nejakú vyhradenú žáner,“ vraví Ol'ga. „Predovšetkým sa však snažím čítať hlavne knihy pre deti a mládež, aby som mala prehľad. Takisto knihy, s ktorými chcem neskôr pracovať. Kedysi som čítala fantasy, detektívky, príbehy zo života. Veľmi ma bavili Traja pátrači, A. Hitchcock či dievčenské romány zo série Medzi nami dievčatami. Keď mám čas, prečítam si aj dobrú kriminálku, trilery, young adult literatúru.“

A čo ju zaujalo naposledy? Ako poslednú zatiaľ prečítala kriminálnu sériu Enzo od Petra Maya, ktorú rada odporúča i čitateľom. „Prvou časťou je kniha Výnimoční ľudia. Stará záhada, moderné technológie a temné znamenia. May majstrovsky zaplietol detektívku, kde obeťou je jeden z najvýznamnejších francúzskych intelektuálov, svojrázny odborník na francúzsku kinematografiu Jacques Gaillard.“ Ten v roku 1996 v Paríži záhadne zmizne. O desať rokov neskôr Enzo Macleod prijal stávkou priateľov a pustil sa do vyšetrovania tohto prípadu. Otrásne zistenia, ku ktorým postupne dospeje, zaujmú aj vyššie politické kruhy a vyšetrovanie skomplikuje aj jeho život. Vyriešenie zločinu a odhalenie vraha je šokujúce aj pre samotného Enza. „Sériu by som odporúčala všetkým, ktorí majú radi kriminálky s dobrou zápletkou. Ďalšou knihou, ktorú som znovu začala čítať, je Knihovníčka z Auschwitzu inšpirovaná skutočnými udalosťami. Veľmi pekný príbeh.“ Hlavnou postavou je Dita Krausová, ktorú v roku 1939 odvliečú nacisti do Terezína a neskôr do Osvienčimu. Iba štrnásťročné dievča je poverené ťažkou úlohou – zachrániť a ukrývať knihy na temnom mieste. „Okrem toho sa chystám aj na Prípady Thomasa Quicka od Hannes Rastam. Investigatívny reportér Hannes Rastam napísal príbeh sérioveho vraha, ktorý nikdy neexistoval.“

Rubriku **Diagnóza: čitateľ** pre vás pripravila Michaela Dúcová

**Petra
Nagyová
Džerengová**

Petru Nagyovú Džerengovú netreba nejako zvlášť predstavovať. Slovenská spisovateľka, ktorá písala pre dospelých, no časom si získala aj detských čitateľov príbehmi o Kláre či inými knižkami. S našou knižnicou bola spätá už ako malá čitateľka. Protekčne si na prázdniny chodila po knihy po desiatkach. V súčasnosti je Petra skutočne akčná žena. Píše pre deti i dospelých, miluje varenie a pečenie, beháva, zaradila sa medzi ľadové medvede a nedávno sa stala riaditeľkou Karloveskej knižnice v Bratislave.

Čo sa Petre vybaví, keď sa povie slovo Košice? „Je to moje rodné mesto, takže samozrejme sa mi s ním spája množstvo emócií,“ vyznáva sa. „Strávila som tu svoje detstvo a mladosť a tieto obdobia bývajú zvyčajne veľmi ovplyvňujúce pre ďalší život človeka. Človek vtedy zažíva intenzívne emócie, ktoré ho poznamenajú – či už v dobrom, alebo v zlom. Mňa, našťastie, v dobrom. Mala som úžasné detstvo na sídlisku Nad jazerom, ktoré v sebe skĺbilo všetky výhody dediny i mesta: ako Husákovej generácie nás bola na sídlisku celá svorka detí, ktorá trávila hodiny vonku, a zároveň bolo sídlisko ako dedina – za rohom rieka, jazero, Pieskovec, lesy, kopce, kam sme chodili opekať, kúpať sa, plaviť sa na loďke v ústrety dobrodružstvám a v zime zas korčuľovať, sánkovať. Ako rodina sme skoro vôbec nikam necestovali, tak som naozaj počas prázdnin prebrúsila celé sídlisko. Bola som dosť vodcovský typ a vždy, keď som prečítala nejakú knihu, som zorganizovala deti zo sídliska a hrali sme sa na knižný príbeh – plavili sa na ostrov, brodili sa riekou, zakopávali poklady a kreslili tajné mapy. A potom prišla mladosť – prvé lásky: krásne, nádherné, voňavé, boľavé, oplakané... to všetko a ešte veľa iných emócií sa mi spája s mojim mestom. Aj keď sa rodičia už presťahovali do Bratislavy, na košickom cintoríne leží moja sestra Deniska, ktorá zomrela pri horolezeckej túre. Takže časť môjho srdca už navždy zostane v Košiciach.“ Časť detstva strávila práve v našej knižnici v pobočke Jenisejská na sídlisku Nad jazerom. Ako sama vraví, má na to miesto množstvo spomienok. Dokonca jej v mysli utkvela prvá kniha, ktorú si vedela sama prečítať, keďže čítať vedela už v prípravke. Spolu so staršou sestrou sa totiž rady hrali na učiteľky. Bola to kniha O Zlatovláske a troch medved'och.

„Pamätám si tú vôňu kníh, obrovský rad cez veľké prestávky a tiež chvíle, keď som si robila preukaz mladého knihovníka a knihovnička nám vysvetľovala všetky potrebné veci. Konali sa pravidelné zapisovačky prváčikov, chodilo sa do knižníc aj s triedou a bývali občas besedy, ale myslím, že nie až tak veľa ako dnes. Ja si spomínam na jednu úplne podrobne – bola s Rudom Moricom a veľmi sa mi páčila. Milovala som knižnicu a dodnes je to jedno z mojich najobľúbenejších miest. Je to také pekné završenie, že teraz, na prahu 50-ty som sa aj ja po rokoch, keď som bola najprv vášnivou čitateľkou, potom spisovateľkou a sedem rokov aj vydavateľkou, stala nakoniec knihovničkou.“

Veľmi intenzívne si spomína aj na pani knihovničku Evu Janušovú. „Bola mladá, myslím, že naša škola bola pre ňu prvé pracovné miesto, a mala veľmi rada deti. Vždy bola veselo naladená, mala taký nákazlivý smiech, že som ho spoznala aj po rokoch, keď som bola v košickej knižnici raz na besede. Evka Janušová mi požičiavala všetky novinky, odporúčala, čo si prečítať, rozširovala moje knižné obzory a stála aj za mojimi prvými poviedkami, lebo si myslela, že mám talent. Posielala ich do súťaže a aj keď som nikdy nevyhrala, myslím, že niekde tam sa zrodilo to semienko túžby písať raz knihy.“

Už zase tróniš s knihou?

Petra priznáva, že bola knihožrút, ktorý hltal všetko zaradom. Jasné, že niečo ju bavilo viac, niečo menej a v každom veku to bolo čosi iné. Ale mala spisovateľov, ktorých knihy si brávala každé letné prázdniny a vždy si ich prečítala znovu. Boli medzi nimi napríklad príbehy Mumintrollovcov od Tove Jansson, Pippi Dlhá Pančucha alebo Majster detektív Kalle Blomkvist od Astrid Lindgrenovej. „Podľa nej sme si založili aj skupiny – Biela ruža, Červená ruža a bojovali medzi sebou, zakopávali poklad a kreslili tajné mapy. V šiestej triede som fičala na indiánkach, samozrejme, že sa to začalo Winnetouom, ale prečítala som všetky. V siedmej triede bol mojím obľúbencom Jules Verne a v ôsmej triede som prešla na edíciu Čajky a čítala dievčenské romány. A v pätnástich som sa už presídlila do knižnice mojich rodičov a začala čítať vážnych autorov,“ usmieva sa pri spomienkach na tie časy.

Na otázku, či teda bola knihomoľka, má jednoznačnú odpoveď. „Bola a veľká. Cez prázdniny som si protekčne mohla zobrať aj 50 kníh! A pani knihovnička sa smiala, že dá na dvere nápis Knižnica sa presťahovala k Džerengovcom. Knihy som hltala všade – pri jedle, chôdzi, pod perinou. Keď boli naši doma, zamkla som sa na toaile, aby mi dali pokoj, a mama vždy vykrikovala: Už zase tróniš s knihou?“

Ako každému správne čitateľovi, časom jej prestali stačiť knihy vhodné pre jej vek a siahala po tých „zakázaných“. Potajomky čítala Drakulu, Frankenstein a Hitchcockove tri knihy strašidelných poviedok Strašidlá najstrašnejšie, Strašidlá na dobrú noc atď. Všetky potom prevádzala do hier s kamarátmi, a keď pršalo, schovali sa pod schody a ona ich prerozprávala všetkým deťom, ktoré sa potom báli ísť po tme domov. V šiestej triede tajne čítala aj Angeliku, ktorú mala zakázanú, a pod perinou Gričskú čarodejnicu.

Celoživotná láska ku knihám

Knihy sa stali Petrinou celoživotnou vášňou a túto lásku rada vštepovala aj svojim deťom. Knižnica, kde sa stala riaditeľkou, stojí neďaleko ich pôvodného bydliska, a keďže deťom pravidelne čítala hodinu každý večer, zapísala ich tam už ako škôlkarov. „Myslím, že je to veľmi milé, a dieťa, aj také malé, ocení, že má vlastný preukaz. My máme napríklad jedno dievčatko, ktoré má preukaz v troch rôčkoch a hrdο nám ho podáva, zdraví a vracia knižky.“

Z jej vlastných malých čitateľov vyrástli veľkí, náročnejší čitatelia. A ako Petra dodáva, je zaujímavé, že čítajú klasickú literatúru. Dostojevského, Stendhala a podobne. „Ja osobne dodnes milujem čítanie a najlepšie si oddýchnem práve pri ňom. Televíziu nepozerám vôbec, iba pri žehlení talianske správy. Akurát toho času mám oveľa menej – také intenzívne čítacie obdobia mávam najmä počas zimných a letných prázdnin. No inšpirovali ma moje deti, ktoré si pred tromi rokmi dali záväzok, že každý mesiac prečítajú tri knihy, a Teo s Leom si toho roku dali ďalší záväzok s čítaním – čítajú naraz jednu knihu a potom si porovnávajú svoje dojmy z nej. Momentálne napr. čítajú Walden alebo život v lesoch.“

Od kozmonautky k spisovateľke

Ako každé dieťa, aj Petra mala svoje sny. A spisovateľka bola iba jednou z možností. „V prvom ročníku som chcela byť kozmonautkou – všetci sme žili Vladimírom Remekom, prvým československým kozmonautom, a vesmír ma veľmi priťahoval. Neskôr som chcela byť hviezdárkou (táto mi vyrobil ďalekohľad) a ešte trochu neskôr som chcela byť archeologičkou. Milovala som knihy o histórii, mala som zošit, do ktorého som si z časopisov vystrihovala a lepila obrázky nových i starých objavov. Samozrejme, chcela som byť spisovateľkou, vždy som o tom rozprávala.“ Stáva sa, že spisovateľ, ktorý roky tvorí pre dospelých, sa odrazu rozhodne napísať detskú knihu. Niekedy je to jednorazová záležitosť, v inom prípade zistí, že ho svet detí baví, a ostane v ňom dlhšie.

Ako to bolo u Petry? „To je tak, že ja som vlastne odjakživa milovala detské knihy, a keďže som kontinuálne čítala mojim štyrom deťom dvadsať rokov (prestala som až po 12-tich, s nástupom puberty), mala som pri niektorých knihách pocit, akoby boli napísané pre dospelých, sama som im nerozumela, no zároveň som čítala knihy, ktoré aj po 70-tich rokoch od svojho vzniku boli skvelé. Vravela som si, že napísať detskú knihu je ťažšie ako pre dospelých, a mala som pred tým rešpekt. Nakoniec, v čase, keď som bola v politike a nemala som energiu písať pre dospelých, keďže som všetku vyčerpala pri niekedy nezmyselne dlhých debatách, skúsila som detskú. A zrazu som zistila, že som v duchu dieťa – išlo mi to ľahko a prirodzene a bavilo ma to. A bavilo to aj deti, čo ma potešilo ešte viac, lebo dieťa je náročný čitateľ – ak sa mu kniha nepáči, tak ju jednoducho zahodí. Niekedy naozaj nie je ľahké skĺbiť to, aby si to zachovalo detský jazyk, humor aj pri vážnych témach a zároveň aby to bavilo aj rodiča.“

S jedlom rastie chuť a Petra skoro zistila, že jej detská knižka Klára a mátohy urobila deťom veľkú radosť. Besedy, ktoré absolvovala so žiakmi, ju nabili energiou a už s tým nechcela prestať. Preto plánuje písať striedavo knihu pre dospelých a knihu pre deti. Iba nedávno jej vyšiel štvrtý diel Kláry – Klára v Afrike – a pracuje aj na rukopise pre dospelých. V hlave má však námety na ďalšie knihy. Napríklad aj na pokračovanie Hanky a Adama a taktiež námet na dve knižky, ktoré by mali byť skôr niečo ako picturebooks.

Petra je aktívna na sociálnych sietach, a ak ju sledujete, môžete mať pocit, že jej deň má azda viac hodín ako ten váš alebo má nejaké klony. Petra je totiž veľmi akčná žena a zvláda toho naozaj veľa. Má nejaký recept na to, ako to všetko zvládnuť? „Myslím, že to máme podobne asi všetky mamy – mať chvíľu pre seba je niekedy nesmierne ťažké a nie je to tak, že máte veľké deti a je po starostiach. Ako sa vraví, malé deti vám nedajú spať a veľké deti vám nedajú žiť,“ smeje sa. „A recept? Deň má len 24 hodín, tak si treba určiť priority, zaviesť ich do denného režimu a nepremýšľať, či ráno vstať a ísť behať, napríklad, alebo otvoriť počítač, keď prídem z práce, a písať. Neviem, ako tak pozorujem po okolí, každý z nás to má inak – myslím, že veľa je daného do vienka, a ja som asi dostala veľa energie, už od detstva som bola ten typ, ktorý stále niečo vymýšľal, organizoval, riešil.“

A zostalo mi to dodnes – jednoducho mám rada život a chcem ho prežiť naplno. A tiež som vypozerovala, že energia plodí energiu a pohyb je život. Tak sa hýbem, vymýšľam, plánujem, riešim a teším sa každý deň, že som dostala od života tak veľa a môžem byť taká šťastná.“

Splnené sny

Jazyky, varenie, politika, písanie, knižnica... to všetko a ešte omnoho viac je súčasťou Petrinho životopisu. Dosiahla veci, o ktorých mnohí iba snívajú a odkladajú ich na neurčito. Petra sa tak právom môže považovať za šťastného človeka s naplneným životom. „Hm... o pár dní ma čaká 50-tka a nedávno som dočítala jednu knihu – Kniha (mimochodom, milujem toho autora, mám od neho doma všetky knihy), v ktorej jeho manželka na záver svojho života hovorí, že sa jej umiera dobre, lebo keď sa obzrie späť, bolo jej veľa dopriate. Hovorí sa, že keď žiješ dobre a máš naplnený život, aj smrť prijímaš ľahšie.“

A ja som mala aj mám život nesmierne bohatý na ľudí a zážitky. Už nemám nejaké veľké ciele – možno film podľa mojej knihy, scenár som napísala podľa knihy Manželky a tie druhé, a tiež ešte trochu cestovať. Veľa cestujem s mojimi deťmi, čo sa teším, lebo chcem ísť so mnou a ten spoločný čas tam si užívame úplne inak. A menšie ciele si stále dávam – napríklad naučiť sa plynule hovoriť po španielsky, zažiť ešte veľa bicyklových túr a veľa čítať, písať, stretávať sa s priateľmi. Tohto roku mám konečne v pláne vydať už toľko sľubovanú knihu s receptami. Musím sa priznať, že varenie a fotenie jedla ma nesmierne baví a tiež aj vymýšľanie receptov. Je to pre mňa super, keď mi ľudia posielajú svoje výtvary podľa mojich receptov na FB alebo IG. Ak chcete, pozrite sa na @petranagyovadzerengova.“

Mohlo by sa zdať, že je vrchovato spokojná, no Petra má ešte nejaké nesplnené sny a vôbec nie sú malé. „Chcela by som prejsť Cestu hrdinov SNP na jednu šupu, vidieť polárnu žiaru, navštíviť Antarktídu a Arktídu, Grónsko a možno stráviť niekde v teple (napr. v Bielom dome na Korfu, kde žil písal Gerald Durrell a jeho brat Lawrence Durrell) nejaké dva mesiace – doobeda písať, poobede sa vybrať na nejaké grécke špeciality a dobré miestne víno. Ale keď aj nie, pokojne budem písať doma. Mala som voľakedy jeden sen – nikdy v živote som nemala vlastnú izbu, tak som si želala pracovňu, no nemyslím, že ju niekedy budem mať. No nevadí, lebo celkom dobre sa mi píše aj v kuchyni s nohami na stole. Kým sa nedohrnie zvyšok rodiny a nezačne robiť hurhaj. Ale je to krásny hurhaj a ja som nesmierne vďačná, že sa mi splnil sen o veľkej rodine, po ktorej som túžila, odkedy si pamätám.“

Petra Nagyová Džerengová
Foto: archív Petry Nagyovej Džerengovej

Jedno zakopnutie stačí

„Má priateľstvo nejaké hranice, ktoré sa nesmú prekročiť? Alebo nemá mať žiadne hranice?“

Zuzana Šulajová, známa svojimi Džínsovými denníkmi, prekvapuje žánrovou rozmanitosťou svojich diel. Je autorkou detektívky Tajomstvá jedného domu alebo aj veľkého historického románu Oheň v srdciach. Na konci roku 2021 prišla na trh opäť s knihou pre nášt'ročných. **Budem iná** sa však vymyká všetkému, čo sme doposiaľ od autorky čítali.

Ela patrí do jednej z petržalských partii dospievajúcej mládeže. Nevinné pubertálne prejavy skupín mladých medzi 15 a 18 vedú k promiskuite, drogám, alkoholu, výtržnostiam a krádežiam. Ich video výzvy uverejňované na YouTube zničia život nejednému z nich. Niekedy totiž stačí jedno zakopnutie na to, aby človek prišiel o život, ktorý mal. V tejto knihe je týchto zakopnutí viac než dosť.

Román ukrýva na takmer 800 stranách množstvo mrazivých zvrátov, zlých rozhodnutí, ale aj silu sebaobetovania a lásky. Kto však autorkine písanie pozná, vie, že sa rozsahu knihy nemusí vôbec obávať. Neprečítané stránky nám ubúdajú pod rukami veľmi rýchlo.

V knihách pre tínedžerov sme zvyknutí na to, že vždy tušíme, kto s kým vytvorí TEN osudový pár. Často sa rozhodujeme medzi dvomi alebo tromi postavami, z ktorých zvyčajne víťazí tá sympatickejšia. Tu je potenciálnych partnerov Ely príliš veľa. Nájde Ela svoje šťastie s niektorým z nich?

„Prišlo mi zle, pretočili sa mi oči, napadlo mi, že predsa nie je možné, aby ma znásilnili, mňa nie, neexistuje, to sa stáva len druhým...“

Životy dospievajúcich ľudí sú plné banálnych chýb, nad ktorými dospelí čitatelia krútia hlavami. Chybujú však všetci. Kniha prináša obraz mnohých závislostí – od drog, alkoholu, zábavy, ale aj od iného človeka, potreby uznania a slobody.

Ukazuje však aj rodičovské zlyhania a problémy dnešnej rodiny – alkoholizmus, neprítomnosť jedného z rodičov, nevera alebo tyrania (fyzická aj psychická). To všetko v spojení s nevhodnými kamarátmi vedie k problematickému až trestnému správaniu detí.

Pre mladé postavy sú prioritou kamaráti. Preto sa ocitajú v rozporuplnej situácii:

„Mohli sme ich však udat’? Nemohli.“

Príbeh je určený pre tínedžerov aj dospelých čitateľov. Témy, ktoré trápia nášt'ročných, strieda krutosť ulice, závislosti, agresie, alkoholizmus a sex. Po dočítaní románu ostane v našich hlavách množstvo otáznikov. Žijú dnes pätnásťročné deti naozaj takto? Existujú rodiny, kde sa toleruje nevera oboch rodičov nehľadiac na to, ako to vníma dieťa? Môže jedno dievča spraviť toľko zlých rozhodnutí?

Tieto a mnohé ďalšie otázky viedli k tomu, že čitatelia spochybňovali realistickosť Ely. Autorka však na svojich sociálnych sieťach protagonistku obhajuje:

„Hlavná hrdinka Ela poniektorým z vás síce prekáža, ja si však za ňou stojím. Mám ju omnoho radšej ako Paulu z denníkov. Ela je totiž prirodzená, živá, ľudská. Nerobí iba dobré rozhodnutia a nebojí sa vystúpiť z tieňa rodiny, prekoná i sama seba.“

Recenziu na knihu **Budem iná** od Zuzany Šulajovej pre vás pripravila

Veronika Švecová

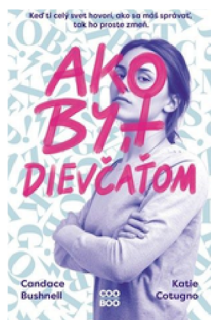
ambasádorka

Knižnice pre mládež mesta Košice

Najlepšia kniha roku 2021

Najlepšia kniha, ktorú som v roku 2021 čítala, je jednoznačne **Ako byť dievčaťom** od autoriek Candace Bushnell a Katie Cotugno. Túto knihu som doslova zhltnula cestou vo vlaku, nedokázala som sa od nej odtrhnúť.

Najlepšie na nej bolo to, ako som sa s ňou dokázala stotožniť. Autorky dokonale popísali, s akými dvojakými metrami, nerealistickými očakávaniami a protirečivými radami sa dievčatá a ženy v našej spoločnosti stretávajú oproti chlapcom a mužom.

Napríklad takého chlapca nebude nikto nikdy odsudzovať za to, že sa bozkával s náhodným dievčaťom na párty, no dievčatám sa to stáva bežne. Tento dvojaký meter a takéto protirečivé pravidlá si všimam vo svojom okolí čím ďalej, tým častejšie (žijem na internáte). Úplne som sa stotožňovala s hlavnou postavou Marin, keď sa opovážila poukázať na nespravodlivosť našej spoločnosti v článku, no bolo jej vytknuté, že je príliš urevaná a ukričaná feministka.

Okrem toho sa mi páčilo, ako vykreslili postavu Becksu. Nevykreslili učiteľa, ktorý má romantický vzťah so študentkou v romantickom ani idealizovanom svetle ako niektoré dramatické seriály pre tínedžerov (pozerám na teba, Pretty Little Liars), ale ako predátora. Marinine myšlienkové pochody a dilema, či ho má udat', či dokonca sebaobviňovanie a nahováranie si, že to iba ona zle pochopila, boli veľmi realistické.

Hlavný romantický hrdina nie je nejaký stereotypný „bad boy“ so všelijakými komplexmi a traumami, ktoré Marin musí vyliečiť (lebo čo sú ženy, ak nie terapia pre zakomplexovaných chlapcov zadarmo, všakže?), ako to v mnohých moderných knihách pre tínedžerov býva (teraz pozerám zasa na teba, After). Nie, on je úplne normálny, dokonca veľmi milý chlapec, ktorý neironicky číta feministickú literatúru a nehanbí sa za to.

Teda, neviem, či to nie je trochu nerealistické a či taký chlapec vôbec existuje, ale čo už. Snívať je pekné. Ich vzťah je tiež taký normálny a realistický, bez veľkých verejných romantických gest, no aj tak zaujímavý. Páry sa nemusia každú chvíľu dramaticky schádzať a rozchádzať a naháňať na letisku, aby boli zaujímavé.

Túto knihu fakt odporúčam prečítať každému dievčaťu aj chlapcovi (obzvlášť chlapcom, ale, úprimne, neviem, či by ich to zaujímalo) všetkými desiatimi.

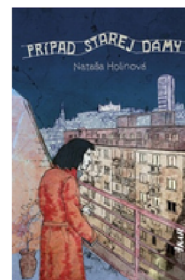
Recenziu na knihu **Ako byť dievčaťom** od Candace Bushnell a Katie Cotugno pre vás pripravila

Julka Jakubeková
ambasádorka
Knížnice pre mládež mesta Košice

Prípad starej dámy

Kniha **Prípad starej dámy** nie je určená na oddychové čítanie. Dej vás pohltí natoľko, že vami počas celého príbehu budú prechádzať zimomriavky. Počas čítania sa zoznámite s mnohými postavami, s dobrými, ale aj zlými.

Príbeh je písaný v 5 kapitolách s 2 dejovými líniami. Dočítate sa o bytovej mafii na Slovensku, nefunkčných súdoch, no taktiež aj o holokauste, ktorý prežila hlavná postava Pani Glasnerová. Dejom nás sprevádza prekladateľ, neskôr „novinár“, ktorý vďaka svojej šikovnosti získava dôležité poznatky a materiály. Kniha je určená pre starších, no podľa mňa by sa o nej malo viac hovoriť, poprípade by sa mal natočiť film. Určite ju odporúčam každému, kto nemá klapky na ušiach a rád by vedel, ako (ne)funguje jeho krajina.

Recenziu na knihu **Prípad starej dámy** od Nataše Holinovej pre vás pripravila

Šárka Vráželová
ambasádorka
Knížnice pre mládež mesta Košice

POD LUPOU ODBORNÍKA PETRA GETLÍKA

Peter Getlík pôsobí ako odborný asistent na Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie na Filozofickej fakulte UPJŠ v Košiciach. Vedeckovýskumne sa venuje interdisciplinárnym vzťahom literatúry a médií. Zaujíma sa o literatúru v intertextuálnych a transmediálnych súvislostiach, a to najmä v oblasti adaptácií a interaktívnych naratívov.

Veža

Keď sa so synom pokúšame postaviť vežu z kociek, chlapec ukladá stavebnicu v jeden vysokánsky stĺp. Všimá si, že stavba je už vratká, ale nedbá, túži mať najvyššiu vežu na svete. Jeho úsilie mi prináša radosť, aj keď viem, kam tento príbeh speje. Prikladá navrch ďalšie kocky a teší sa, zatiaľ čo ja sa dolu snažím rýchlo doplniť základy, rozširovať, rozvetvovať, prepájať na všetky strany, aby sa stavba spevnila a on sa mohol ďalej tešiť.

Pozná aj príbeh o Babylonskej veži. Páči sa mu pasáž, v ktorej praskajú múry a stavba sa rúti k zemi – tak si ten príbeh pamätám z detstva ja a každý, koho som sa opýtal. Premýšľam, čo to celé znamená a prečo vežu rúcať, prečo byť malicherný, prečo kaziť radosť deťom, ktoré na všetko dôležité musia prísť samy, a najmä prečo im motať hlavy rôznymi jazykmi.

Raz večer narazím v teórii systémov na vetičku, ktorá tvrdí, že progres systému je možný len rozdeľovaním pôvodne jednotnej akcie na akcie špecializovaných častí, ktoré tak v systéme ťažko nahradiť. Takej zvláštnej vety sa zľaknem, ale potom si uvedomím, že

namiesto štyroch rovnakých končatín mám špecializované nohy na kráčanie pomedzi kocky a tiež ruky na ich skladanie, a už je mi dobre, už rozumiem. A čo je pre ruky a nohy ešte zaujímavejšie, rozčleňovanie je vraj v systéme často spojené s centralizáciou – môj nervový systém iba blahosklonne prikývne.

Rozličné slová a nevyhnutne aj myšlienky potom nemusia byť v babylonskom príbehu trestaním pýchy, ako ma to ktosi učil, ale darom, špecializáciou, ktorú systém potrebuje, aby sa posunul ďalej. Ved' sú naozaj nenahraditeľné. Chlapčekovi sa ten príbeh aj tak bude páčiť. Stále je v ňom všetko na maxime, a to má rád, také maximálne maximum.

Nie zaplavené humno, ale potopa celého sveta. Keď sa dvíha veža, nech sa dvíha až do neba! To tam stále je a zrazu je tam aj niečo, čo som predtým nevidel. Namiesto najväčšieho trestu za najhoršiu pýchu povstane to najlaskavejšie usmernenie pre najnaivnejší staviteľský pokus.

Ved' kolmica, ktorá má prepichnúť nebeský strop, bude určite potrebovať základňu širokú ako celý svet a jej staviteľov treba nevyhnutne rozohnať do všetkých jeho kútov.

Jedna vec stále nedáva zmysel – ak chcem chlapcovi pomôcť a navádzať ho, nemal by som búrať len preto, že mi ešte nerozumie. A veruže, kuknem sa na nejaký ten Genesis 11: 1 – 9 a o rúcaní ani slovka. Tak odkiaľ steny padajú? Kde sa vzala tá veľká mrzutá žiarlivá ruka, ktorá by šmahom zvrhávala ambície malých? Nič také som neobjavil. Našiel som iba otca, ktorý obdivuje synovu vytrvalosť a zvedavosť a ktorý neverí vlastným očiam, že aj bez pevnej základne veža pod drobnými dlaňami rastie až prekvapivo rýchlo. Vždy s novými inšpiráciami by architekt dokázal čokoľvek, po čom zatúži: „Hľa, sú jedným národom, všetci majú jeden jazyk; toto je začiatok ich činov a veru neodstúpia od ničoho z toho, čo si zaumienili urobiť“.

V tretom verši takmer nepodstatná informácia o tom, že tehly poslúžili miesto kameňa a asfalt miesto malty, má odrazu dôležitú úlohu – navodiť zameniteľnosť stavebných materiálov. Nemám na výber a namiesto tehál si dokážem predstaviť len slová. Maltu musím nahradiť rozhovorom. Základy pevné, ako je zem široká, prepletené snahou pochopiť rozmanité myšlienky, vystužené rozprávkou na dobrú noc.

Nieko si ako centrálny nervový systém predstaví sociálnu sieť, ale to už dnes nie je miesto, kde sa ľudia skutočne stretávajú s cudzími myšlienkami, ale iba s ozvenou tých vlastných. V tom je pre deti ideálna knižnica, lebo kde sa vetvia korene najrôznejších príbehov, bude najmohutnejšia veža vyzerat' ako kolektívna, ale nenápadná, ba dokonca tichá snaha o porozumenie.

Rubriku **Pod lupou odborníka** pre vás pripravila *Dominika Petáková*

V KNIŽNOM BRLOHU S KNIHOMILOM ROMANOM MARTINSKÝM

“ —

| ... ponorím sa do ticha a samoty,
| nalaďím sa na svoje vnútro, a keď
| majú múzy vo vyšších sférach túžbu
| tvoriť, ozvú sa.

Košická televízia telKE, ktorú zastrešujú Košické kultúrne centrá (K13), pripravuje reláciu Knihomil, ktorá každé dva týždne prináša zaujímavosti zo sveta literatúry. Moderátor Knihomila Roman Martinský nám prezradil, ako sa relácia vyrába, ale aj aká bola jeho vlastná cesta k literatúre.

Knihomil má už vyše 35 dielov a pripravujú sa ďalšie. „Reláciu Knihomil sme začali vysielat' v novembri 2020. V telKE sme chceli obohatiť programovú skladbu vysielania o zaujímavé štúdiové relácie. Keďže knihy sú mojou vášňou, prišiel som s nápadom a zrodil sa Knihomil. Táto relácia v sebe zahŕňa nielen ľudské príbehy autorov a ich tvorbu, ale zároveň divákovi prináša množstvo informácií priamo zo srdca knižného sveta. Mňa ako moderátora obohacuje aj ľudsky, pretože mám unikátnu možnosť spoznať jedinečných ľudí a môžem tak odhaľovať literárno-kultúrne podhubie Košíc a blízkeho okolia.“

V relácii vypovedal spisovateľov, básnikov, ilustrátorov, odborníkov na literatúru, prekladateľov, bookstagramerky či kníhviazača. Ako sám vraví: „Mojím zámerom je v prvom rade plnohodnotne zaujať divákov. Podľa toho skladám čo najpestrejšiu paletu tém a hostí, ktorí to celé okorenia svojou ľudskosťou. Mám rád, keď to má šmrnc. Hostí si vyberám podľa vnútorného radaru, ktorý mi povie čo a ako. Skvelé je, keď sa mi podarí priniesť niečo vskutku unikátne – napríklad taký rozhovor o prepojení čítania a kanisterapie, keď bol s nami v štúdiu aj pes.“

Kamila Prextová, riaditeľka KMK, a animoterapeutka Slávka Duplákova so psom Ajom

Tvrdí, že mal doposiaľ šťastie na hostí, pretože každý z nich ho niečím obohatil. „Pri rozhovore s knihami o knihách sme sa mohli aj ľudsky lepšie spoznať. Je to vskutku krásny projekt, ktorým sa snažím mapovať aktuálne literárne dianie v našom regióne.“

Každý hosť prináša svoju špecifickú iskru a to je skvelé. Na projekte intenzívne spolupracujem s Knižnicou pre mládež mesta Košice, ktorá je zároveň partnerom relácie. Spoločne sme vytvorili skvelý tím. Mám rád profesionálny prístup a keď veci fungujú. Celý proces tvorby obnáša hlavne prípravu, aby výsledok bol čo najlepší. Točíme priamo u nás v Kulturparku, kde máme štúdio. Samotný rozhovor s hosťami je vyvrcholením snaženia.“

Hostom v relácii Knihomil bol aj Milan Kolcun

Ako vraví, tu sa však práce na relácii nekončia. „Potrebná je ešte postprodukcia, ktorou to celé dotiahnem do finálnej podoby, ktorú môžu diváci vidieť.“ V relácii bolo predstavených množstvo zaujímavých titulov. Našli sa aj také, ktoré mu padli do oka? Roman, ako sám hovorí, má špecifický knižný vkus, s viacerými hosťami si však našiel niečo spoločné. „Snažím sa prezentovať knihy, ktoré zaujmú čo najširšiu skladbu čitateľov – teda aj mňa. Stane sa, že od autora dostanem knihu ako dar. To si veľmi vážim a je to pre mňa impulz na jej prečítanie.“ Relácia dostáva od divákov pozitívnu spätnú väzbu. „Ohlasy sú skvelé. Ľudia si obľúbili tento formát. To ma naplňuje pocitom, že má zmysel pokračovať v ďalšej práci na Knihomilovi. Lepšie je raz vidieť, ako stokrát počuť. Takže si pozrite Knihomila a sami si spravte názor.“

Roman vyrastal na knihách, ako je Ferdo Mravec, a v oblúbe mal aj knihy o mýtoch a bájach.

„V súčasnosti sa zaujímam o religionistiku, mystiku, tanatológiu (náuka o procese umierania a smrti, pozn. red.), filozofiu, psychológiu, alternatívnu medicínu a umenie. Z toho dôvodu moju pozornosť pútajú práve knihy z týchto oblastí.“

Práve pre svoj záujem o duchovno cestoval aj do exotických krajín. Ako vraví, každá cesta ho posunula, naučila ho niečo o druhých, ale najmä o sebe samom. „Je to také spoznávanie vlastného Ja v cudzorodom prostredí – vykročenie z komfortnej zóny bežných stereotypov. Čím väčšia exotika, tým väčšia výzva. Ja som bytostne vďačný za expedície do Tibetu, Indie, Nepálu, Číny či Mexika. Túžim ísť ešte na mnohé cesty. Keď budem pripravený, uskutočnia sa... tak ako všetko v živote.“

Roman pred chrámom Potala v tibetskej Lhase

Za školských čias sa venoval umeleckému prednesu. My práve teraz pre deti v knižnici hľadáme literatúru vhodnú na súťaž Hviezdoslavov Kubín, a tak sme sa opýtali, či má pre nádejných recitátorov nejaké užitočné rady: „Dávať akékoľvek rady je zbytočné, pretože každý si musí nájsť svoj spôsob pochopenia a prezentácie. Ak by som však mal dať aspoň jednu, tak potom túto: buďte sami sebou, aj tak to neutajíte!“

Málokto o Romanovi Martinskom vie, že je aj básnikom. „Prvé básne som začal tvoriť ešte pred koncom sveta“ v roku 2012. Vtedy som pocítil túžbu dokázať to, že sa mi podarí vydať knihu. Potom to celé niekoľko rokov dozrievalo a v roku 2015 som vedel, že je ten správny čas, aby to nastalo. Na svet prišla prvá zbierka básní s názvom *NebásNE*. Slávnostne sme ju pokrstili v Mestskej knižnici v Bratislave. Krstným otcom sa stal môj kamarát a kolega, herec a spevák Milo Král. Krstili sme symbolicky – písmenkovou polievkou.“ Súbežne s uvedením prvej knihy do života vznikala aj druhá zbierka.

Romanovu zbierku *NebásNE* pokrstil herec a spevák Milo Král

Krstní otcovia zbierky *OKO* – herci Ján Jackuliak a Peter Nádasdi

„Takmer presne ‚do roka a do dňa‘ som pokrstil knihu *OKO*. Tentokrát sa krstu ujali moji kolegovia a kamaráti – herci Janko Jackuliak a Peťo Nádasdi. V tomto prípade sme krstili hviezdny prachom. Obidve knihy som vydal vlastným nákladom a potom som ich rozdal. Pokiaľ ide o inšpiráciu, u mňa to funguje nasledovne: ponorím sa do ticha a samoty, naladím sa na svoje vnútro, a keď majú múzy vo vyšších sférach túžbu tvoriť, ozvú sa. Prostredníctvom mňa tak znejú ich slová a myšlienky. Ja ich obalím do tých ľudských slov a výsledok je na svete.“

Zaujímalo nás, či pripravuje aj ďalšiu zbierku poézie alebo básne zatiaľ len odkladá do zásuvky: „Momentálne nechávam dozrievať prežitú, aby som mohol zo seba dať to najlepšie. Takže radostne čakám na spojenie s *Kalliopé*.“

Nedávno sme ho mali možnosť vidieť na našom podujatí Poetry Jam, kde nám svoje básne predstavil. Vyskúšal si tak rozhovor v obrátenom garde – bol tentokrát hosťom, nie moderátorom: „Celé podujatie sa nieslo vo veľmi príjemnej atmosfére. Prišlo vskutku veľa ľudí, čo ma nielen prekvapilo, ale hlavne potešilo. Janko veľmi citlivým a ľudským spôsobom moderovania viedol celý rozhovor. Ten bol akousi sondou do mojej umeleckej i osobnostnej minulosti. Bolo mi ctou byť hlavným hosťom večera.“

Ján Šimko Romana vyspovedal na podujatí Poetry Jam

Vyštudoval herectvo na Akadémii umení v Banskej Bystrici, mali sme možnosť vidieť ho v Búrlivom víne či Rodinných prípadoch, no okrem toho má viacero ďalších identít – je aj moderátorom, redaktorom, básnikom... „Všetky spolu zrkadlia a odrážajú esprit môjho umeleckého JA. Spolu s ostatnými rolami, ktoré vo svojom živote zastávam, vytvárajú túto ľudskú skúsenosť. Blízka mi bola istý čas každá z nich.“

Pôvodne nemal túžbu stať sa hercom. „Skôr to bolo vyústenie okolností, ktoré rozhodli o tejto ceste. Intenzívne som sa však aj predtým zaujímal o umenie. K tomu recitácie, prednesy na súťažiach a zrazu som sa ocitol na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Na svoje štúdiá spomínam s láskou a nostalgiou. Bolo to krásne a šťastné obdobie. V poslednej dobe ma opäť výrazne lákala akademická pôda. Tentokrát v podobe štúdia religionistiky. Okolnosti však rozhodli inak.“

Nakrúcanie Búrlivého vína – s Petrou Vajdovou a Petrom Nádasdim

Momentálne tvorí okrem Knihomila viacero ďalších relácií – v úlohe Liptáka na Východe nás zoznamuje s tradičnými ľudovými remeslami, predstavuje dominanty Košíc alebo inšpiruje k adopcii z útulku v Adoptuj útulkáča. Momentálne pripravuje novú reláciu: „Pôjde o projekt, kde budem popularizovať históriu a približovať jedinečnosť východného Slovenska. Relácia Poklady východu bude predstavovať to najkrajšie, čo tu máme. Nechajte sa však prekvapiť už čoskoro na vašich obrazovkách. V zálohe mám ďalšie námety na relácie, ktoré čakajú a dozrievajú.“

Roman s gajdošom a rohovníarom Ľudovítom Cehelským v relácii Lipták na Východe

Na koho sa môžeme tešiť v ďalších dieloch Knihomila, sme nezistili, pretože ako vraví: „Kúzelník neprezrádza svoje tajomstvá. Takže to zatiaľ neprezradím. Určite sa však máte na čo tešiť!“

Rubriku **V knižnom brlohu** pre vás pripravila Zuzana Sedláková

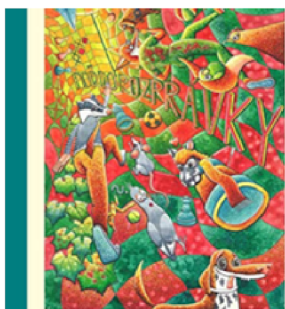

Všetky diely **Knihomila** si môžete pozrieť na YouTube kanáli **telKE**.

Regionálna televízia telKE svojim divákom pravidelne prináša zaujímavé relácie a aktuálne informácie z košického regiónu.

Sledujte televíziu telKE v rámci sietí **ANTIK Telecom** alebo www.facebook.com/telketv.

Napísal Dávid Dziak
Nakreslil Michal Souček

literatúra
pre mladší
školský vek

Dávid Dziak
ilus. Michal Souček

Pod' do rozprávky

Pod' do rozprávky!... Že to znie ako výzva? Presne tak. Autor textov Dávid Dziak a ilustrátor Michal Souček spoločne vytvorili knižku, ktorá nielen príbehy prináša „ako na podnose“, ale zároveň počíta so zapojením čitateľa. Päť príbehov, ktoré rozvíjajú fantáziu a kreativitu dieťaťa, podnecujú aj jeho aktívny prístup k textu. Čitateľ-hrdina „diskutuje“, premýšľa, kreslí, stretáva postavy – ako napr. pirátov či zvieratká – a spoločne s nimi tak zažíva dobrodružstvá a učí sa novým veciam. Má teda veľký podiel na tom, ako sa príbeh rozvíja, takže si takto môže vyskúšať aj prácu spisovateľa – tvorcu príbehov.

Pavla Hanáčková

ilus. Linh Dao

Vezmi ma domov

Karol stretol na ceste zvieratká, ktoré niekto uniesol, a chce im pomôcť vrátiť sa domov. Všetky zvieratká pochádzajú z lesa, ibaže nevieme, z akého... To musia spolu s Karolom rozlúštiť deti. Prejdú spolu rôzne lesy sveta, preskúmajú ich a zistia, či to nie je domov niektorého zo zvierat. Zoznámia sa tak so siedmimi typmi lesov a tiež rastlín a zvierat, ktoré ich obývajú. Pekne graficky spracovaná kniha s milými ilustráciami Linh Dao obsahuje veľké množstvo zaujímavostí o prírode a ponúka zábavu malým aj veľkým.

náučná
literatúra

literatúra
pre deti

literatúra
pre mladší
školský vek

Eva Bártová, Markéta Nováková, Blanka Sedláková

Ilus. Matej Ilčík

Všetko o vajci

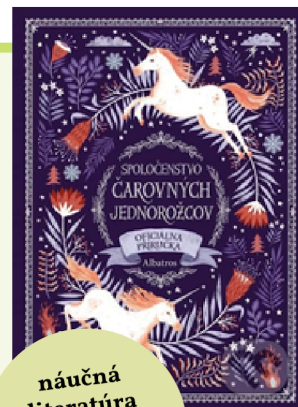
Vajíčko, začiatok nového života, fascinuje ľudí od počiatku. Táto kniha vám odhalí jeho tajomstvá. Každému živočíchovi je tu venovaná jedna dvojstrana, na ktorej nájdete tabuľku so základnými informáciami – dozvieme sa tu, koľko kto znáša vajčiek a ako často, aké sú veľké, ako dlho ich treba zahrievať a po akej dobe dochádza k liahnutiu. Dvadsať vajčiek nielen vtákov, ale aj hmyzu, plazov, rýb a obojživelníkov je tu vyobrazených v reálnej veľkosti. Text je členený do krátkych kapitolek s ďalšími zaujímavosťami. Na zadnej predsádke nájdete aj puzdro so zloženým plagátom, ktorý si pozrite ešte pred samotným čítaním.

Selwyn E. Phipps

ilus. Harry a Zanna Goldhawkovci, Helen Dardiková

Spoločenstvo čarovných jednorožcov

Milujete vy alebo vaše deti jednorožce? Veríte, že skutočne existujú? Či už ste o tom presvedčení, alebo máte pochybnosti, nenechajte si ujsť túto nádherne ilustrovanú knižku, ktorá je príručkou tajného Spoločenstva čarovných jednorožcov. Prináša množstvo informácií o týchto bájných stvoreníach – pôvode, výskyte, mýtoch a poverách, výzore, dorozumievaní aj o rôznych druhoch jednorožcov. Chceli by ste sa stať členkou/členom spoločenstva? Aj to je možné! Stačí prelistovať túto knihu a nájdete návod, ako na to.

náučná
literatúra

literatúra
pre deti

literatúra
pre mládež

Václav Dvořák

ilus. Jakub Cenk

Já, Finis

Oblíbený Václav Dvořák přichází s d'alším bohatě ilustrovaným sci-fi dobrodružstvom pre nebojácnych čitateľov.

Osemročných chlapcov kradne zo Zeme Nepriateľ, ktorého nikto nepozná, nikto nevie, odkiaľ pochádza a prečo to všetko vlastne robí. Dvanásťročný Peter však nezmizol a vďaka jeho extrémne citlivým očiam s okuliarmi, ktoré umožňujú vidieť aj v tme, odhalil podivné príznaky. Kniha s originálnym príbehom s foglarovskou atmosférou, napínavým dejom a krásnym posolstvom získala ocenenie Zlatá stuha za ilustrácie a ocenenie Magnesia Litera – Kosmas cena čitateľov.

Pavel Bareš

Meta

Román z pera Pavla Bareša, nádejného mladého autora českej fantasy, zaujme svojou tematikou (super)hrdinstva a nadprirodzených bytostí každého čitateľa fantastiky. Hlavná hrdinka Lenka je na prvý pohľad úplne obyčajná vysokoškolačka, ktorá rieši bežné problémy rovesníkov – romantické vzťahy, kamarátstva, rodinné záležitosti, problémy v škole... Zdanie však klame. Lenka je tzv. meta – človek so zvláštnou schopnosťou, čo výrazne ovplyvňuje jej existenciu. V románe sa stretnete s uveriteľne vykresleným prostredím, v ktorom existujú nielen ľudia s nadprirodzenými schopnosťami, ale aj inštitúcie, ktoré ich kontrolujú. Zažijete napätie, nečakané zvraty; pobavia vás dialógy a popri tom všetkom vás privedú k zamysleniu aj úvahy o problémoch (nielen) mladých ľudí našej doby.

young adult

beletria pre
dospelých

literatúra
pre dospelých

Margaret Atwoodová

Svedectvá

Po 35 rokoch autorka vydáva pokračovanie úspešného dystopického románu *Príbeh služobníčky*, ktorým ulahodila aj fanúšikom seriálovej adaptácie. Nájdete v ňom odpovede na otázky, ktoré zostali nezodpovedané, no vyvstanú aj celkom nové. Dej sa odohráva 15 rokov po udalostiach prvého dielu a odhaľuje charakter a jeho postáv. V knihe sa vraciame do Gileádu, ktorý opisujú z vlastnej perspektívy tri hlavné hrdinky – Lýdia, Agnes a Daisy – tie sa neskôr v knihe stretávajú a ich osudy sa prepletajú. Dozviete sa viac o vzniku Gileádu a jeho mocenských štruktúr a zistíte, ako dopadli životy detí June Osbournovej.

Ľubomír Jančok

Život na Sorbonne. Výchova elít vo Francúzsku

Publikácia doktora Ľubomíra Jančoka, publicistu, podnikateľa a prednášajúceho na univerzitách na Slovensku aj vo svete – absolventa jednej z najprestížnejších univerzít sveta na Sorbonne, prináša pohľad na výchovu elít vo Francúzsku a elitárstvo ako také, no zamýšľa sa aj nad systémom školstva a vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. Okrem iného si v knihe prečítate rozhovory s ľuďmi „z centra diania“ – profesorom, správcom, autorovým školiteľom aj elitným študentom. Neváhajte a pozrite sa zblízka na život na sorbonskej univerzite

populárno-náučná
literatúra

spoločenská
hra

Jerry Hawthorne

Plyšová hliadka

Plyšová hliadka, to sú strážcovia spánku dievčatka, ktorého sny sa snaží ovládnuť kráľ nočných mór Hrůzimor. V tejto dobrodružnej kooperatívnej spoločenskej hre ste vy „plyšové hračky“ a vašou úlohou je pomocou rôznych herných akcií ochrániť svoju hrdinku pred nočnými morami aj bubákmi spod postele. Hra obsahuje sedem príbehov, ktoré na seba voľne nadväzujú a z ktorých si môžete vyberať. Každý z nich má špecifický herný plán, herné akcie aj ťahy, vďaka čomu je hra zakaždým iná. Je určená pre 2 až 4 hráčov a môžu si ju zahrať deti od 7 rokov alebo aj dospelí.

Sladké sny!

(zdroj obrázka: www.svet-hier.sk)

Hlavička s Muminovcami

Viete, kto sú Muminovci? Už ste o nich počuli? Ak aj nie, určite ste ich už niekde zahliadli... A možno ich máte na svojom pyžame, peračníku alebo obľúbenom tričku!

Muminovci sú postavičky z fínskych príbehov pre deti. Vymyslela a nakreslila ich spisovateľka a ilustrátorka **Tove Janssonová**. Prvá kniha o Muminovcoch vyšla už v roku 1945 a dodnes majú veľký úspech všade vo svete.

Muminovci, to sú mamička, otecko a malý mumintroll. Mumintrollova najlepšia kamarátka je slečna Snorka, ktorá vyzerá rovnako ako oni a ktorá im často robí spoločnosť.

Zažívajú rôzne dobrodružstvá a stretávajú nových kamarátov. Spoznajte spolu s nami Muminovcov a možno si príbehy o nich budete chcieť prečítať. Ešte viac sa o nich dozviete v novej knižke-príručke **Vitajte v údolí Muminovcov**. Knihy o nich nájdete aj v našej knižnici...

V príbehoch však vystupujú aj ďalšie postavy s všelijakými (aj smiešnymi) menami – Mrnka, Mumrik, Homko a iní.

Zažeňme spoločne nudu!

Mumintroll a slečna Snorka sa spolu často hrajú. Snorka sa napríklad rada hrá na krásnu princeznú, ktorú niekto unesie. Teraz sa však nudia a muminkovi sa nechce hrať obľúbenú Snorkinu hru. Použi fantáziu a vymysli, ako by sa mohli zabaviť. Navrhni im aj svoju obľúbenú hru!

Moja obľúbená hra, ktorú by sa Snorka a muminko mohli hrať, je:

Povodeň

V knihe Povodeň u Muminovcov sa počasie poriadne zvrtné a údolie, kde Muminovci bývajú, zaplaví veľká voda. Prečítajte si krátky úryvok (alebo vám ho prečíta niekto starší) a pod ním vás čaká úloha:

*Len čo preniesli chvostíky cez prah, údolie zaliala obrovská vlna a všetko sa ponorilo do tmy.
Dom sa mierne zakolísal v základoch, ale nestratil rovnováhu, lebo to bol dobrý dom.
Po salóne začal pomaly plávať nábytok. Vtedy sa celá rodina presťahovala na poschodie
a čakala, kým nečas prejde. (str. 20)*

Teraz vyber zo zoznamu slov tie veci, ktoré mohli plávať v muminovskom domčeku, a nakresli ich do domčeka pod ním. Pozor, nemôže to byť hocičo, preto si text prečítaj pozorne.

stolička
banán
peračník
kreslo
umývadlo
skriňa

postel'
kniha
gitara
časopisy
gauč
stolík

kvietok
počítač
lampa
taburetká
koberec
polica

Komiks

Príbehy o Muminovcoch vychádzali aj ako krátke komiksy v časopisoch. Skús vymyslieť svoj vlastný komiks a nakresli ho do okienok dole – môže byť o čomkoľvek. Veď kto vie, možno naštartuje tvoju spisovateľskú kariéru... :)

Mamička sa o všetko postará!

Muminova mamička je – ako to už s mamkami býva – veľmi starostlivá. Keď sa mumintroll a Snorka rozhodnú nocovať na strome, chce, aby im nič nechýbalo, a tak im hore pošle niekoľko užitočných vecí (napríklad pohodlný vankúš a deku). Čo myslíš, čo by sa im tam hore zišlo? Napíš alebo nakresli svoje nápady do košíka.

O divadle a v ňom

Muminovci sa pre veľkú povodeň ocitnú bez domčeka, ale našťastie skoro natrafia na iný. To, že je to ozajstné divadlo, im povie až Ema, divadelná krysa, ktorá v ňom býva a stará sa oň. Prečítajte si úryvok z príbehu:

Ema oprela metlu o stenu a vzdychla si:

– Ja už naozaj nevládzem. Čo vy viete o divadle? Nič. Absolútne nič. Ba ešte menej ako nič!

– A nemohli by ste mi o ňom trochu porozprávať? – ostýchavo poprosila mamička.

Ema váhala, ale potom sa rozhodla, že bude milá. Sadla si na peľasť mamičkinej postele a spustila:

– Divadlo nie je nijaký salón ani paluba lode. Divadlo, to je to najdôležitejšie na svete, lebo tam človeku ukážu, aký by mohol byť, aký sám chce byť, ale nemá na to dosť odvahy, a aký je v skutočnosti.

– Polepšovňa! – zvolala mamička zhrozene.

Ema trpezlivo pokrútila hlavou na znak nesúhlasu. Potom vzala papier a začala neumelými ťahmi kresliť mamičke divadlo. Vysvetlila jej, čo kde je, a potom jej to aj napísala, aby si mamička všetko dobre pamätala. (str. 100 – 101)

A čo vy? Boli ste už v divadle? Vedeli by ste Muminovej mamičke divadlo popísať? Ako vyzerá? Na čo slúži? Čo alebo koho tam môžete vidieť? Ak si trúfate, urobte aj nákres, tak ako to urobila Ema v príbehu. A ak ste už úplní experti, vyrobte si divadlo sami podľa jednoduchého návodu.

Ako si vyrobiť domáce divadielko

Potrebuje:

hocijakú škatuľu (čím väčšiu, tým lepšie),
lepidlo alebo tavnú pištoľ,
vodové alebo temperové farby, fixky,
ozdôbky (stužky, farebné papiere, washi pásy, trblietky...),
kúsky látky,
povrázok alebo priadzu.

Postup:

Zo škatule odrežeme vrch a postavíme ju na jeden bok. Na vrchu vyrežeme obdĺžnikový otvor, cez ktorý budeme vkladat' postavičky a pohybovať nimi. Škatuľu si podľa vlastnej fantázie vymaľujeme a ozdobíme. Nezapudnime na javisko – aj to musí pekne vyzerat'! Kúsky látky môžeme použiť ako oponu – nalepíme ich na boky veľkého otvoru a môžeme ich stiahnuť povrázkom, stužkami alebo kúskami priadze. Hotovo!

Ak nemáme postavičky na divadielko, môžeme si ich taktiež vyrobiť. Stačia nám dlhé špagle alebo povrázok, lepidlo alebo tavná pištoľ, farebné alebo len biele výkresy. Nakreslíme si akékoľvek zvieratká, rozprávkové postavy, vymaľujeme alebo inak ozdobíme a pripevníme na špagle... A predstavenie sa môže začať!

Jarná ČITATEĽSKÁ VÝZVA

S KNIŽNICOU PRE MLÁDEŽ MESTA KOŠICE

prečítaj...

☐ knihu, ktorej dej sa odohráva v minulosti

☐ piatu knihu zľava v tretej poličke zvrchu

☐ knihu z knižnice

☐ knihu vydanú v roku tvojho narodenia

☐ knihu v cudzom jazyku

☐ knihu zo žánru sci-fi/fantasy

☐ knihu od ázijského autora

☐ knihu s menom v názve

☐ re-reading obľúbenej knihy

☐ knihu od autora, s ktorým máte spoločné iniciály

Svet (z) knih

január – marec 2022

Číslo I | Ročník II | ISSN 2729-8426